

Berilo Jugoslovanskega odbora

iz Italije

BOLZOVIC

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO - RUE MAN/HAET EL MAHRANI ŠT. 5 - V. N/T. DE/NO

SREDNJI VZHOD

Št. 20

26. FEBRUARJA 1942

Kvišku srca!

Novice, ki nam prihajajo v zadnjih dneh z raznih bojišč so vse prej kakor pa ugodne. Posebno v Tihem oceanu se dogodki razvijajo tako, da v marsikomer vzbujajo bojazen in celo dvome, ali bo konec sedanje vojne v resnici tak kakor pa smo ga zaslužili. Sovražna propaganda, ki do skrajnosti pretirava in laže, najde včasih tudi tu med nami lahkoverneže, ki nasedajo alarmantnim vestem. Je tudi nekaj takih ljudi, ki so že po svojem rojstvu in nagnjenju udani črnemu gledanju v bodočnost in podvrženi vplivom kvarljive okolice. Na drugi strani so naši živci, ki so jih do skrajnih meja pretresli preživljeni dogodki, znatno ošibeli. Krvoločnosti, ki jih uganja sovražnik v domovini pa neusmiljeno sproti bičajo našo vero in mažejo naše zaupanje.

Veliki dogodki pa zahtevajo velikih ljudi. Posebno današnji čas ne prenaša omahljivcev, pač pa zahteva ob vsakem času in na vsakem mestu celoga moža. Sedanja vojna bo podarila zmagoslavno vejico tistemu narodu, ki bo do zadnje minute ohranil borbeni duh, voljo do življenja in vero v pravico. Zmago si bo pridobil tisti narod, ki bo ohranil svoje živce tudi v najtežjih časih. Vse to kar velja za narode kot celote, velja v dvojni meri za posameznika.

Francoski narod je v prvi svetovni vojni doživljal strašno vojno trpljenje. Že po svoji naravi temperamenten in občutljiv je lastne poraze na frontah sprejemal v mnogih slučajih z veliko porcijo malodušja. Ljudje, ki jim je narava sama odrekla pogum, so hoteli svojo strahopetnost opravičiti tako, da so še druge navajali nanjo. Tako se je med svetovno vojno prvič pojavil v francoskem jeziku izraz "defetist", s katerim so pravi francoski rodoljubi označevali ljudi, ki so drugim jemali pogum in jim v pretiranih oblikah slikali dogodke v barvah, ki so odgovarjale njihovi lastni strahopetnosti. Izraz "defetist" se je razširil tudi med drugimi narodi, popolno domovinsko pravico pa je obdržal v Franciji in žel tamkaj meseca junija 1940 svoje popolno zmagoslavje. Defetizem je Francijo ponižal za stoletja.

Defetizem je bil najtesnejši zaveznik Hitlerja in ta razbojnik ga je gojil z največjo skrbnostjo, da ga vtihotapi po vsej Evropi. In v resnici povsod so se naši ljudje, boleštni pacifisti, lahkoverni idealisti, poklicni nezadovoljneži, doktrinarski ideologi, pa tudi brezvestni spekulanti, ki so zločinsko germansko robo sprejeli in poskrbeli, da se je vrnila med vse sloje in zlasti med vojake na fronti. Nemški ponarejevalci so s pomočjo lažnjivih radijskih poročil, ki so jih pošiljali tako, da so vzbujali med poslušalci vero, da prihajajo potrjena poročila od lastnih oblasti, begali ljudstvo in mu jemali vero v lastno moč. Nemška nesramnost pa je šla še tako daleč, da so se pozneje ko so dosegli svoj satanski načrt, še norčevali iz vseh onih, ki so jim tako slepo nasledili.

Zgodovinarji, ki bodo pisali zgodovino sodobnih dogodkov bodo brez dvoma ugotovili, da je stal defe-

tizem v isti vrsti borbenega orožja kakor so stali nemški tanki in Stuka.

Naši sovražniki pa se tega orožja, ki jim je v preteklosti napravilo tako velike usluge niso odrekli tudi danes. Sedaj ko je prusjaško orožje zakopano pod ruskim snegom in ko je najboljši cvet nemške mladine izkrvavel po svetovnih bojiščih, je Germanom in tudi Lahom orožje malodušja še dragocenejše. Kdor posluša rimski ali pa berlinski radijo, ki stalno poročata o dogodkih v Egiptu bi se moral smejati tem strahotnim lažem, če bi se mu ne vrvale misli, da je po vsem svetu vendarle toliko ljudi, ki ne vedo kako je pri nas in ki vso to laž poslušajo in nekaj vendarle verujejo.

Zlata Praga

Nesmiselno pa bi bilo, da bi si narodi, ki preživljajo najtežje čase v zgodovini človeštva, ustvarjali in se bali pogledati resnici v obraz. Nasprotno, mi vsi, ki bomo morali doprinesati še velike žrtve za našo svobodo, moramo biti točno poučeni o dogodkih in naši pogledi v bodočnost morajo biti usmerjeni v znatno večji meri po pameti kakor pa po srcu. Največji angleški državnik Churchill se ni prav nič ustrašil povedati angleškemu narodu in tudi ostalim zaveznikom, da je trenutno zavezniška stvar v Tihem oceanu v resnih škripih. Jasno in odločno je tudi obrazložil svoja trezna in premišljena gledanja v bližnjo in daljno bodočnost, o kateri pravi, da nas bo še večkrat spravila v skušnjavo malodušnosti. Ali pri vsem tem se ni omajala trdna vera v končno zmago. Ta zmaga ne sloni na utvarah in peščenih zgradbah lahkovernosti, pač pa je

trdno utemeljena z dejstvi. Ta dejstva sestavljajo navadni matematični računi. Oglejmo si jih!

Demokratske države je Hitler strahovito prese-netil z novo vojno, o kateri se tem državam še sanjalo ni. Anglija je sicer nekoliko zaslužila pretečo nevarnost, Amerika pa je živela v popolni brezskrbnosti. Ob pruskem napadu na Poljsko je ameriško letalstvo imelo manj borbenih letal kakor pa nevtralna Švica. Celotna armada 125 milijonskega naroda je štele komaj nekaj nad 100.000 mož. Edino mornarico so Amerikanci posvečali več važnosti. Šele po polomu Francije se je Amerika nekoliko zdrnila. Ameriška vojna industrija se je pričela gibati, germanski napad na Rusijo pa jo je šele pošteno vsekalo pod reb-ra. Predsednik Roosevelt, ki je mogel le po stopinjah prepričevati demokratske Američane o vojni nevarnosti tudi na zahodnem delu zemeljske oble, je polagoma jemal oblast v svoje roke. Zaupanje vsega naroda mu je dovolilo, da je lahko z močnimi sredstvi in premišljenimi ukrepi mobiliziral vse neizmerne gospodarske sile Amerike. Japonski napad na ameriška posestva v Indijskem oceanu je prepričal tudi še ostale Američane, ki so z godrnjanjem sledili Rooseveltovim ukrepom, da so Huni potrkali tudi že na ameriška vrata.

Vojna mašinerija Ameriških Združenih držav je (Nadaljevanje na drugi strani!)

bila šele sedaj pognana s polno paro v obrat. Kaj nam bo ta prinesla? Do konca leta 1942. 60.000 letal, 30.000 tankov, na milijone motornih vozil, 100.000 topov in neizmerne količine municije in ostalega vojnega materiala. V istem času pa bo postavila na noge 5 milijonov mladih, svežih in odločnih ameriških vojakov. Ta ogromna zmogljivost Amerike, ki jo sami Nemci imenujejo "deželo neomejenih možnosti", daje slehernemu pripadniku zaslužjenih evropskih narodov popolno jamstvo in sigurnost, da bo zmaga padla na stran demokracije. To ne samo zato, ker je na tej strani pravica, pač pa v prvi vrsti zato, ker so na tej strani vsa neizčrpana sredstva, ki so odločilna za zmago v moderni vojni.

Na tej strani pa ni samo Amerika s svojo orjaško silo, pač pa je tudi še en činitelj, prav nič šibkejši od ameriškega. Mogoča slovanska Rusija, ki že tri mesece neusmiljeno tolče pruske armade in ki je v sedanji vojni prva zdrobila laž o germanski nepremagljivosti, je prizadejala že do sedaj germanskim hordam milijonske izgube in temeljito spodrezala nemško udarno silo.

Mogoče bomo že v naslednjih tednih doživeli nov nemški udar. Verjetno je tudi, da bo ta udar imel začetne uspehe. Kam bo usmerjen, tega nihče ne ve. Mogoče ponovno proti Rusiji, zlasti proti Kavkazu. Mogoče proti Turčiji, mogoče celo proti angleškemu otočju. Germanska borbena sila še ni izčrpana, o tem si moramo biti na jasnem, vendar elita nemških oklopnih divizij in nemškega letalstva je v grobovih. Spomladansko ofenzivo bo Hitler nastopil z rezervami drugega reda. Rezerve pa bodo tudi v vodstvu samem, ki je verjetno svoje najboljše kvalitete izgubilo. Naša gledanja v bodočnost niso brezupna, nasprotno lahko verujemo, da je osovinska zmogljivost že pred časom dosegla svoj višek in da počasi, zato pa sigurno polzi navzdol. Eno je sigurno, če Hitler doživi spomladi na kateremkoli delu fronte poraz, potem ne bo več daleč čas, ko bo barbarski nemški narod doživel svojo največjo in tudi zadnjo tragedijo.

Nobenega vzroka ni, da bi klonili in se udajali malodušju. Verjetno je, da bomo doživeli še marsikatero razočaranje, ali končna zmaga je naša. Svoboda ni poceni.

Sramotlivi oder izdajalcev lastnega rodu

(Nadaljevanje na šesti strani!)

Na drugem mestu smo dejali, da je prva svetovna vojna obogatela besedni zaklad svetovnih jezikov z novim izrazom "defetist". Tudi sedanja vojna je ustvarila nekaj podobnega. "Kvisling", množina "kvislingi", to je sramotni pečat za človeka, ki je izdal svojo domovino. Ves zavezniški svet govori danes o teh pokvarjenjih, ki ne bodo ušli pravični sodbi in obsodbi ob osvobodilni uri.

Posebna medzavezniška konferenca, ki je zasedala na Angleškem je izdelala potrebne sankcije za to vrsto izmečkov človeške družbe. Državniki, ki so narekovali mir v prvi svetovni vojni, so strahovito pogrešili, da niso postavili glavnih krivcev pred mednarodno sodišče, pač pa so molče dopustili, da so se Viljem II. in njegovi pajdaši izmuznili pravici. Bilo bi ne samo krivično, pač pa zločin, če bi Hitler po končani sedanji vojni obsedel v nekakšnem gradiču Doornu in v miru in pokoju snoval nove načrte za napad na kulturo človekovo. Vsi ti razbojniki in množestveni morilci bodo dobili zasluženo kazen in z njimi tudi vsi izdajalci lastnega rodu, kvislingi.

Kdo je pravzaprav kvisling? Romani, ki so pred 2000 leti zavojevali Evropo in sosedne pokrajine so imeli za upravitelje v novo podjarmljenih pokrajinah takozvane "prokonzule". Perzijci so postavljali v novih deželah "satrape". To so bili visoki uradniki, ki jih je domovina postavljala, da ji služijo v tujini. Kvislingi pa so - kakor vse ostale najbolj zločinske

iznajdbe nacistično-fašistovske dobe - osovinski izzum. Ime so ti izdajalci dobili po Norvežanu Vidkunu Quislingu, ki je prvi skrivil svojo izdajalsko hrbenico pred sovražnikom in mu ponudil svoje zločinske usluge. Vidkun Quisling je našel posnemalce skoro v vseh državah in pri vseh narodih, ki so jih Nemci podjarmili po zasedbi Norveške.

Kvislingov imamo v zasedeni Evropi dve glavni vrsti. V prvo vrsto spadajo tisti, ki so se vrgli Hitlerju pod noge, zato, da bi končno enkrat v življenju prišli do bogastva in slave. V največ slučajih so to kriminalni tipi, ubijalci, morilci, ponarejevalci, ljudje, ki so prišli na vodilna mesta naravnost iz zaporov. Tak tip je n. pr. hrvaški veleizdajalec Ante Pavelić. Tak je tudi iraški kvisling Rašid Ali Kilani. Druga vrsta kvislingov zasleduje politične cilje. Pierre Laval ali pa general Antonescu sta davno pred prihodom Hitlerja uživala v svoji domovini čast in slavo. Tudi general Nedić spada vsekakor med to vrsto. Kaj je te ljudi napotilo, da izdajajo svojo domovino? To so boleštni tipi, ki so se že od nekad nagibali k oboževanju vsega, kar je prihajalo iz nemškega rajha. To so ljudje, šibkega značaja, ki so jim dogodki zabrisali trezen pogled v prihodnost. Največkrat so to izraziti "defetisti", bojzljivci, ki bolešno iščejo opravičila za svojo prirojeno strahopetnost s stalnim krivljenjem hrbenice. Zato je mogel Hitler najti kvislinge tudi v takih državah in med takimi narodi, ki so imeli najmanj opravka z nacizmom in njegovimi zločinskimi posli. Poleg teh dveh glavnih vrst kvislingov obstojajo še razne varijante od navadnih hudodelcev pa vse tja do doktrinarskih prostodušnežev.

Taki so naši...

Mussolinijevo osebno glasilo, "Giornale d'Italia" je priobčilo dopis svojega vojnega dopisnika iz jugoslovanskega bojišča, v katerem je zlasti zanimivo zasliševanje jugoslovanskega kapetana, ki je bil ujet nekje v jugozahodnem delu Bosne. Zasliševanje je vodil nemški podpolkovnik. Prisotni pa so bili še nekateri nižji častniki in laški časniki, ki popisuje ves razgovor takole:

"...Zasliševanje je začelo. Ujeti jugoslovanski častniki pristopajo drug za drugim. Prvi prihaja visok, lepo razvit kapetan. Je razorožen, s šlemom na glavi, najbrže nima čepice pri roki.

"Kako se imenujete in od kje ste?" vprašuje podpolkovnik. - "Miloš Stojanović iz Tuzle" odgovarja ujetnik v kar dobri nemščini. - "Kateri edinici ste pripadali in kakšni vrsti orožja?" - "Pripadam jugoslovanski vojski" odgovarja častnik in lokavo gleda prisotne.

Podpolkovnik se obrne k meni in z nasmeškom pripomni: "Glejte, taki so vsi. Niti besede ne morete izvabiti iz njih. Kakor, da bi usoda Jugoslavije bila odvisna od njihovega zadržanja." Nato se ponovno obrne na ujetnika: "Povejte mi, zakaj ste se borili proti Nemčiji in Italiji, saj ste že naprej vedeli, da je vsaka borba zaman?"

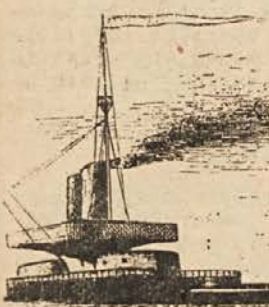
"To vam lahko povem. Kaj bi se mogel katerikoli narod, ki ceni svojo čast drugače obnašati? Nemčija in Italija sta spretro izrabili brezglavnost naše prejšnje politike in izdajo naših sosedov in uspelo

jima je nas zaokrožiti. Računali sta pri tem, da se jima bomo vrgli na kolena brez borbe, na milost in na nemilost. Ali v svojih računih sta se zmotili. V vsej svoji zgodovini naš narod ni nikdar storil nekaj podobnega. Boril se je tudi takrat, ko so bili izgledi za zmago brezupni, ali ob koncu mu je Bog vedno pomagal. Tako bo tudi sedaj. Pravica zmeraj zmaguje." - "Kaj pa ste dosegli s svojim zadržanjem, zemlja je uničena, narod trpi, država je razdejana." - "Ohranili smo svojo narodno čast, ki je bila od Kosovske bitke dalje neomadeževana. (Kosovska bitka je bila 1.1389 med Srbi in Turki in je končala z zlomom srbske neodvisnosti - tolmači laški časniki svojim čitateljem). Naša država je razdeljena in narod trpi ali h sreči je to samo prehodno. Jugoslovanski poraz pomeni za zaveznike izgubljeno bitko. Ali končna zmaga bo vsekakor na naši strani, vi pa boste krivi vseh katastrofalnih posledic svoje današnje politike."

"Kaj vam daje tako trdno vero v zmago vaših zaveznikov in v vstajenje Jugoslavije?" - "Vera vseh Jugoslovanov. V nepremagljivost Anglije in Amerike" je odgovoril kapetan z znano frazo, ki smo jo pozneje slišali od vsakega ujetnika. - "Oči vseh Jugoslovanov so uprte v bratsko Rusijo, ki nas v zgodovini ni nikdar zapustila. Anglija, Amerika in Rusija nudijo popolno garancijo za zmago pravice in za naše vstajenje." - "Kaj bi se pa po vašem mnenju zgodilo v tem slučaju s silami osi?" je vprašal podpolkovnik. - "Oh, postavili jih bomo ob zid, kakor to one delajo z drugimi!" Ta odgovor je razburil celo hladnokrvnega podpolkovnika, ki je jezno zakričal: "Dovolj! Odidite!"

Kapetan se je nato nesramno nasmešnil - tako piše laški novinar - zamahnil z roko, se obrnil in odšel brez pozdrava.

Skritivnosti ameriške vojne mornarice

Združene Ameriške Države razpolagajo danes z najmočnejšo vojno mornarico v svoji zgodovini. Pomorska obramba Amerike je v preteklosti slonela na Panamski ožini, ki je služila morskim edinicam za čim hitrejšo koncentracijo pomorskih sil, bodisi v Atlantskem, bodisi v Tihem oceanu, kakor bi to pač narekovala pomorsko-strateška prilika. Danes je ameriška mornarica tako močna, da lahko vsaka skupina zase v polni meri izvrši dane naloge.

bila pri tem razmeroma lahko poškodovana. Ameriški graditelji so zavarovanju krova posvetili zelo veliko pažnjo. Druga vodilna misel ameriških graditeljev je bila, da čim številnejše in uspešnejše oborožijo ladje s protiletalskim topništvom tako da bi bila sovražna letala primorana napadati edinice samo z velikih višin. Zaradi tega imajo ameriške križarke 5 palčne protiletalske topove, medtem ko so iste edinice drugih mornaric oborožene s protiletalskimi topovi 3 do 4 palcev. Poleg tega služijo pet-palčni ameriški protiletalski topovi tudi za obrambo proti šibkejšim sovražnim edinicam. Vsaka bojna ladja ima 20 takih topov.

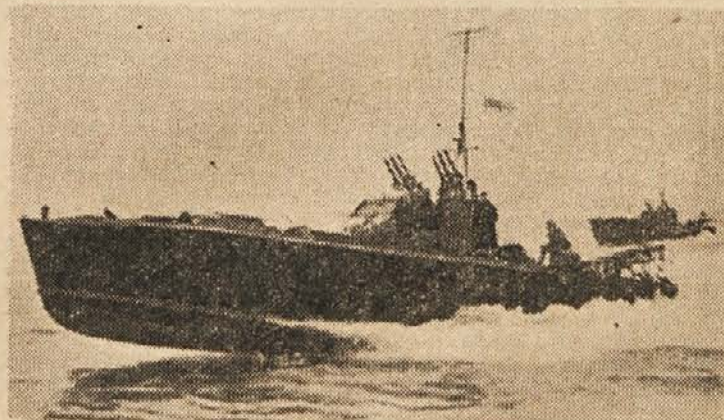
IZKUŠNJE IZ BITKE ZA NORVEŠKO

Ameriški pomorski graditelji so se tudi marsikaj naučili iz izkušenj bitke za Norveško. Predvsem so te izkušnje pokazale, da je treba poskrbeti za dovoljno zaščito posadk, ki so zaposlene pri protiletalskem orožju. Če sovražnim letalcem uspe izločiti protiletalsko posadko je seveda tudi orožje brez pomena. Američani se morajo v marsičem zahvaliti Angležem in njihovem sodelovanju pri konstrukciji zaščitne protiletalskih posadk. Ameriški pomorski strokovnjaki so se tudi izogibali gradnje novih edinic preden niso vzeli v račun vse izkušnje in prednosti današnje pomorske vojne tehnike.

Zelo važno je ameriško pomorsko letalstvo. Vpoštevati je treba, da so bili Američani prvi, ki so svojo floto opremili s pomorskimi letalskimi edinicami. Prvo pomorsko letalo, ki je preletelo Atlantski ocean je bil ameriški hidravijon NC 4, ki je l. 1919. prvič v zgodovini človeštva napravil zračni izlet z Amerike v Evropo. Američani so bili tudi prvi graditelji učinkovitih nosačev letal, prvi iznajditelji zračnih torped, najboljših letal za poizvedovanje in najboljših bombnikov. Ameriška zračna flota je 10 let pred izbruhom druge svetovne vojne že uporabljala strmoglavce, ki so jih Nemci z velikim uspehom preuredili za svoja "Stuka"-letala. Danes Američani pač lahko trdijo, da so Nemce prekosili, posebno glede solidnosti kakor tudi ostalih lastnosti letal strmoglavcev.

Zadnji nosač letal "Hornet" 20.000 ton nosljivosti je dvignil ameriško mornarico na 7 nosačev letal te vrste, ki lahko skupno nosijo 500 letal. Anglija ima 8 takih ladij, Japonska pa 9. Ameriško pomorsko letalstvo ima danes 5000 pomorskih letal.

Glavna naloga pomorskega letalstva je sodelovanje letal v zraku z ladjami na morju. Tudi v tem pogledu so Američani znatno naprej od drugih narodov. Morje ima posebne značilnosti. Letalec kopnega letalstva ne more biti prvovrsten pilot za pomorsko letenje. Kontinentalec prav lahko zamenja bojno ladjo s križarko. Take pomote bi bile lahko usodne, zato pomorski letalci uživajo v Ameriki posebno vežbanje. V splošnem je ameriška mornarica tako ustrojena, da na njo lahko ves svobodan svet gleda z največjim zaupanjem.

POMORSKA SILA, KI STALNO NARAŠČA

Takšen je sedanji položaj ameriške mornarice. V prvih dneh japonskega napada je ameriška mornarica v resnici utrpela nekaj škode, ki pa ni občutna. Že v naslednjih mesecih se bo udarna sila ameriške mornarice močno povečala, ko pa bo ostvarjen predvideni gradbeni načrt, bo ameriška vojna mornarica dvakrat (Nadaljevanje na četrti strani!)

Kakor pri vsaki vojni mornarici tvorijo bojne ladje tudi v ameriški vojni mornarici hrbtenico njene pomorske obrambe. So to oklopnjake 30 do 40.000 ton jekla in strojev, zgrajene z natančnostjo precizne ure, ki se brez posebne škode zoperstavijo zračnim in pomorskim torpedom ali pa bombam teškim do 100 kg in izstrelkom 16 palčnih topov.

V splošnem so ameriške vojne ladje nekoliko počasnejše kakor pa podobne ladje drugih mornaric. Zato pa so solidnejše in bolj vzdržljive. Z drugimi besedami povedano, ameriške bojne ladje lahko mnogo več udarcev sprejmejo in tudi več vrnejo. Seveda pa ni vojne mornarice na svetu, ki bi združevala istočasno vse prednosti. Če hočemo doseči večjo hitrost, je potrebno žrtvovati bodisi nekaj topov ali pa jakost oklopa. Če hočemo ohraniti sigurnejšo zaščito, je treba žrtvovati nekaj na hitrosti ali pa na številu oziroma jakosti topništva. Če hočemo namestiti večje število topov, moramo zopet žrtvovati del hitrosti ali nekaj debeline oklopa.

OBOROŽITEV IN OKLOP

Ameriška mornarica je žrtvovala hitrost v korist topništva in oklopa. Nova nemška bojna ladja "von Tirpitz", (kakor je bila tudi "Bismarck") je tako močno oklopljena kakor najnovejše ameriške vojne ladje, ali ta ladja razpolaga samo z osmimi 15 palčnimi topovi, medtem ko sta ameriški bojni ladji "North Carolina" in "Washington" oboroženi z devetimi 16 palčnimi topovi. To se pravi v istem času ko ameriška bojna ladja izstrelji 10.000 kg izstrelkov jih "von Tirpitz" izstrelji samo 8.000 kg.

Po tej ugotovitvi nastane vprašanje ali so angleški graditelji bojnih ladij pravilno predvidevali, ko so žrtvovali hitrost v korist močnejšemu in številnejšemu topništvu? Velike pomorske bitke v sedanji vojni so njihova predvidenja potrdile.

V Sredozemskem morju je italijanska križarka "Bartolomeo Colleoni", verjetno najhitrejša edinica te vrste na vsem svetu, srečala avstralsko križarko "Sidney", ki je mogla pluti z znatno manjšo hitrostjo, zato pa je bila močnejše oklopljena in boljše oborožena. Avstralska bojna ladja je s svojim topništvom že po prvih streljih zmanjšala hitrost "Colleoni-ja" in ji že po nekaj minutah poklonila zadnji milostni strel.

V bližini Montevideo se je ponos nemške mornarice, žepna križarka "Graf von Spee", zaplela v bitko s tremi britanskimi križarkami znatno manjše tonaže. Britanske križarke so uspele zadeti nemško žepno križarko v občutne dele in znižati njeno hitrost. Nemška križarka je morala bežati v luko Montevideo in je bila pozneje potopljena od lastne posadke.

Lansko spomlad je nemška bojna ladja "Bismarck" zadala največji bojni ladji na svetu "Hood-u" smrtni udarec zato, ker ladja ni bila dovolj oklopljena. Dobro pomerjen strel z "Bismarcka" je pogodil skladišče streliva na "Hood-u", ki se je hitro potopil. Sam "Bismarck" je bil zadet s številnimi bombami in torpedi in je pri tem pokazal zelo veliko odporno silo. Ameriški inženjerji so torej dobro pogodili, ko so žrtvovali hitrost v korist močnejšega oklopa in v korist močnejšega in številnejšega topništva.

PROTILETALSKA OBRAMBA BOJNIH LADIJ

Sedanja vojna je pokazala, da igra letalstvo v boju z edinicami vojne mornarice skoro odločilno vlogo. Zato so morali graditelji bojnih ladij misliti tudi na to, kako bodo zavarovali krov ladje proti letalskim bombam. Angleška bojna ladja "Rodney" je bila zadeta v polno z bombo največjega kalibra in je

(Nadaljevanje s tretje strani!)

večja od vseh ostalih vojskujočih se mornaric na svetu. V tem načrtu zavzemajo posebno važno mesto nove edinice, ki so pomorska skrivnost Z.A.D. Na čelu teh edinic so "pomorski komarji". To so mali borbeni čolni, dolžine 15 do 28 metrov, ki drčijo po morsk gladini a hitrostjo 70 vozlov na uro. Njihova nabavna cena je 40 krat manjša od cene enega rušilca in vendar ta mali "komar" v gotovem smislu in pod gotovimi okoliščinami opravi isto delo, kakor rušilec. Vsak "pomorski komar" nosi po 3 do 4 torpeda in določeno število globinskih bomb. Poleg tega prevaža tudi morske mine manjšega kalibra, ki jih odlaga v sovražnih lukah.

ARMADA "POMORSKIH KOMARJEV"

Ameriški tehniki so zgradili posebno tipo "pomorskih komarjev", ki v vsakem oziru nadkriljuje podobne edinice, ki so sedaj v uporabi. Ameriške ladjedelnice bodo že v kratkem dogotovile 10.000 takih komarjev. Vsak čoln ima posadko 8 do 10 mož. Poleg strojnic je čoln oborožen tudi s posebnim protiletalskim topom. Čoln je izredno gibčen in lahko križari po morsk gladini v vseh smereh. Spremlja konvoje

Ročni polet na Tripoli

Poveljnik letalske eskadrilije pripoveduje:

Z našega oporišča smo vzleteli v lepi, jasni noči. Srebrni žarki polne lune so nas božali, pod nami pa se je razprostirala tajinstvena morska gladina. Za nami je na nebu trepetalo ozvezdje velikega voza. Motorji so enakomerno prepevali svojo visoko pesem. Vrtinci propelerja, ki so ga obsevali s polno silo luminini žarki, so izgledali kakor velika gramofonska plošča.

Iz vsemirja je prihajal neprirodni mir. Od naše posadke ni nihče spregovoril. Naš poveljnik je Avstralec. Je strokovnjak v aerodinamiki. Preko 50 zračnih podvigov ima že za seboj. Letel je nad Nemčijo, nad severno Afriko, nad Grčijo in nad Italijo. Tudi oba ostala člana posadke sta Avstralca.

Pilot je spustil svetlobno raketo, opazovalec pa je dejal: "Tri stopinje desno" "Oke, hvala" je odgovoril pilot.

V daljavi je ležala tripolitanska luka. Kar nekam iznenadeni smo, da smo prišli tako hitro. V slušalki notranjega telefona se je zaslišal glas kapitana: "Poglejte na kvadrant?" Pilot je odgovoril: "Tripoli leži štiri milje pred nami. Vidim luko. Poglejte!" Skoro istočasno so tudi ostali člani posadke dejali: "Da to je Tripoli." Na nekaj tisoč metrov pod nami je ležalo mesto in njegova bela poslopja so razločno odsevala mrzlo svetlobo polne lune.

Naš bombnik je zarisal velik krog proti puščavi. Spuščalec bomb je bežno vrgel zadnji pogled na zemljevid in se pripravil. "Smer glavne ceste!" je dejal kapitan. Letalo se je nagnilo in se spuščalo z bliskovito naglico proti tlam. Že v naslednjem trenutku smo zaslišali peklenki tresk, po vsem ozračju okrog nas pa so švigali bliski najrazličnejših barv. Mesto je izgledalo kakor slepec, ki brezupno maheda s svojima rokama po zraku, tako so tudi žarometi sikali z ogromno nervozo po vsevirju. Okrog nas so švigale granate. Rdeči, zeleni in beli ognji so razsvetljevali naše letalo v nepopisni lepoti in le malokdo si je bil v tem trenutku svest, da nosi ta lepota sigurno smrt. "Evo, cilj je točno pod nami" je v tem trenutku dejal kapitan. "Ali ga vidite?"

Komaj je kapitan izustil zadnje besede se je razsvetlila notranjost obširnega poslopja, ki je bilo naš glavni cilj napada, s svetlobo, ki nas je slepila. Istočasno pa se je razsvetlila tudi vsa notranjost našega letala. V polno nas je ujel snop sovražnega žarometa. Celotno naše letalo je zažarelo kot ogromna obločnica. Detonacije so se podvojile tako v jakosti kakor tudi množini. Ogenj sovražnega protiletalskega topništva se nam je pogubno bližal. Topničarji so se z vso marljivostjo trudili, da nas vržejo na tla, predno bi mogli izginiti v noč. "Streljajo nas in to z veliko točnostjo. Spremenite smer, sir!" - "Oke" je odgovoril kapitan. ("Oke" pomeni v vojaškem žargonu, da je poveljnik poročilo sprejel, razumel in odobril.)

V tem trenutku se je letalo v ostrem kotu obrnilo. Snop žarometa mu ni mogel slediti. Samo še za

in se pridno udeležuje pogonov na sovražne podmornice in letala. Zaradi svojega zelo majhnega obsega je komarja težko zadeti in uničiti. Posebna priprava mu dovoljuje, da se zavije v močan val in izgine.

Da bi se mogla ta minijaturna flotila oskrbovati tudi na širokem morju, gradijo ameriške ladjedelnice posebne gibljive otoke, ki so močno oboroženi in oklopljeni. V gradnji je sedaj 30 takih gibljivih otokov.

DRUGA SKRIVNOSTNA OROŽJA

Med ostalimi skrivnostnimi orožji ameriške mornarice zavzema posebno mesto mala podmornica in minijaturni nosač letal z 12 letali. Ta mali nosač avijonov je neka vrsta vlačilnega splava in bo služil predvsem za obrambo konvojev. S sodelovanjem teh nosačev in "pomorskih komarjev" bodo postali rušilci za sprematvo konvojev skoro nepotrebni in jih bodo lahko uporabljali za druge namene.

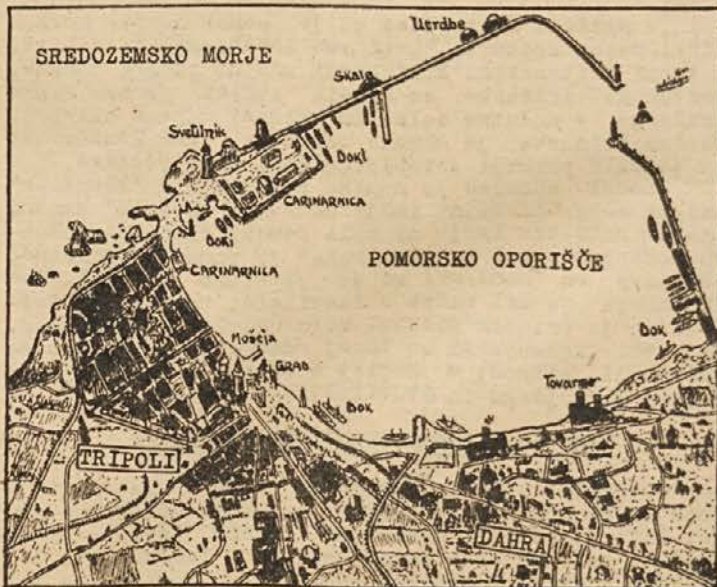
Končno je treba omeniti še tank - dvoživko, to je tank, ki se lahko giblje tako po suhem kakor tudi po vodi. Velike usluge bo napravil mornarici zlasti pri izkrcavanjih. Ameriški pomorski veččaki trenutno preizkušajo posebno signalno napravo, ki javlja prisotnost sovražnih podmornic na velike daljave.

trenutek se je letalo zablesketalo in že je zginilo v noč. Z veliko hitrostjo smo brzeli v višino. "Strelji padajo daleč za nami, kapitan!" je dejal opazovalec.

Vrnili smo se nad cilj. Strelji topov so utihnili, žarometi pa nas še vedno pridno iščejo. "Smo nad ciljem! Nekoliko na levo! Še bolj! Naravnost! V redu! Spustite bombe!" Prsti so se zagrizli na ročaj, s katerim se spuščajo bombe in ogromen paket se je vsul proti tlam. Veliko letalo je zatrepetalo in 600 metrov pod nami se je zemlja strahovito stresla. "Poln zadetek!" je zakričal kapitan. Prvič odkar je naš poveljnik smo zapazili, da se mu je tresel glas. "Da, vidim eksplozije" je dejal strojničar na zadnjem delu letala. Kakor ujeta je bombnik zakrožil nad ciljem in drzno prečkal svetlobo izstrelkov, ki so ropotali okrog nas. Črni oblaki dima in prahu so se dvigali v nebo v ogromnih vrtincih in označevali mesto, kjer je še pred nekaj minutami stalo skladišče municije in motornih vozil. Motorji so zažvižgali in letalo je ponovno z vso brzino siknilo v višino, da se drugič pripravi k napadu na cilj, ki je bil sedaj ves v ognju in dimu. "Spretnji in zadnji strojničar, pazita na sovražne lovce", je zaklical kapitan. "Oke, sir" sta skoro istočasno odgovorila oba strelca.

Še enkrat se je jekleni ptič spustil k tlam z vso hitrostjo. Še enkrat so se razletele bombe, ki so pognale poslopja v zrak. Naša naloga je končana. Topovski pozdravi protiletalske artiljerije so še dolgo potem odmevali v vsevirju, medtem ko je naše letalo s polno hitrostjo hitelo proti vzhodu.

Polna luna je razsvetljevala Tripoli, ki nam počasno izginja izpred oči. Steber debelega črnega dima se dviga na sto in sto metrov visoko v nebo. V zračnih višinah usmerja puščavski veter dim proti morju. Naši motorji brenčijo in zdi se kakor da nam odgovarjajo "Oke, oke".

Izpod domačega latniba

RADIO
pripoveduje

POSŁANIK DR. KUHAR NA LONDONSLEM RADIJU
V nedeljo je govoril na londonskem radiju naš poslanik pri Poljski vladi dr. Kuhar, ki je povedal, da so imeli v Ameriki pred kratkim veliko zborovanje, na katerem je govoril tudi g. dr. Boris Furlan. Sklenili so, da bodo delali z vsemi silami na popolni združitvi vseh Slovencev v okviru Velike Jugoslavije. Pri predsedniku Ameriških Združenih držav, Roosevelt-u so slovenski odposlanci dobili zagotovilo za pomoč. Ameriški Slovenci so vsi brez izjeme združeni v eni misli in ta je dokončna zavezniška zmaga, v kateri bo sleherni Slovenec našel v Jugoslaviji svoj dom. Nadalje je dr. Kuhar povedal, da so Ang-

leži sedaj v precej težkem položaju, ali neugodna poročila sprejemajo njihovi voditelji z vso hladnokrvnostjo. Prav nič ne prikrivajo svojemu narodu resnosti sedanjega položaja in tudi groženj, s katerimi poskuša Hitler omajati vero angleškega naroda v končno zmago. Posebno so te grožnje uperjene v pripravljajočo se Hitlerjevo spomladansko ofenzivo. Angleški narod se ne pusti begati od nikogar in je pripravljen na vse. Kdor se zadnji smeje se najboljšje smeje.

IZ SLOVENIJE POD NEMSKIM ŠKORNJEM V mariborski škofiji in v delu ljubljanske škofije, ki so ga Nemci podjarmili ni ostala odprta niti ena sama cerkev. Od 584 duhovnikov mariborske škofije jih je samo 7 v svobodi. V delu ljubljanske škofije pod pruskim škornjem je od 318 duhovnikov samo 9 še prostih. V obeh škofijah so bila vsa cerkvena posestva zaplenjena. Krščenje in cerkvene poroke so prepovedane. Med cerkvenimi posesti je 369 kulturnih društev. V mariborski škofiji so konfiscirali tudi mariborski teološki seminar s tremi srednjimi šolami. Nadalje je bilo zaprtih 14 verskih šol in 7 bolnišnic, ki so jih vodile usmiljenke. V delu ljubljanske škofije so nemški barbari uničili knezoškofijsko gimnazijo, najstarejšo srednjo šolo Slovenije, ista usoda je doletela Notre Dame v Brežicah in 6 zavetišč usmiljenk. 43 duhovnikov mariborske škofije je zbežalo na Hrvaško, 35 je zbežalo v Srbijo, ostanek izvemših 7 svobodnih je deloma v zaporih deloma v koncentracijskih taboriščih. Usoda 74 duhovnikov na zasedenem delu ljubljanske škofije, je neznana. Smatrajo, da se je del teh duhovnikov umaknil v Slovenijo, ki je pod italijansko zasedbo. Ogromno število duhovnikov je v koncentracijskih taboriščih v Št. Vidu nad Ljubljano, Mengšu in Komendi. Mariborska škofijska palača je danes glavni stan gestapa.

PRIMORSKA SLOVENKA GDČ. NADA BITEŽNIK JE PELA NA RADIJU Pred nekaj dnevi je na tukajšnjem radiju odpela ciklus pesmi talentirana naša umetnica Nada Bitežnik. Gdč. Nada je hčerka slovenskega narodnjaka pok. Jakoba Bitežnika, ki so ga l. 1923. po groznem trpinčenju ubili fašisti. Tudi mati je kmalu sledila očetu, tako, da je mala Nada ostala sirota. V oskrbo jo je vzela njens teta, ga. Zulas, soproga znanega režiserja tuk. opere. Opolnomoženi minister kraljevine Jugoslavije, g. Miloje Smiljanić se je osebno zavzel za mlado talentirano pevko, ki ji je bilo z njegovo pomočjo omogočeno šolanje. Mlada pevka ima prijeten sopran in bo z marljivim šolanjem gotovo dosegla kvalitativno višino. Znana profesorica glasbe gdč. Aneta Pekbirs in zelo znani slovanski umetnik g. Josip Hitel sta bila presenečena, da je njihov del programa bil poverjen mladi slovenski umetnici. Želimo nam še rojakinji kar največ uspeha v njenih stremeljenjih s prepričanjem, da bo vedno in ob vsakem času ohranila svoje jugoslovansko poreklo in delala čast svojemu narodu.

LJUBLJANSKE NOVICE Bivši ban dr. Marko Natlačen in bivši minister Ivan Pucelj sta se odpovedala svojih funkcij v posvetovalnem odboru Ljubljanske pokrajine. Ostavko sta utemeljila z razlogi, da so razmere v Ljubljanski pokrajini čedalje težje in da oblasti v zasedenem ozemlju nezakonito zapirajo na stotine ljudi. Iz teh razlogov ne želita več, da bi nosila

kakršnokoli odgovornost v javnem življenju Slovencev. Ostavka obeh znanih slovenskih politikov je vsaj deloma omilila vesplošno obsodbo, ki sta jo oba uživala s tem, da sta svoječasnno ponudila svojo politično pomoč zahrbtnim laškim razbojnikom, ki so se v najtežjem trenutku naše zgodovine, polastili dela slovenske zemlje. - 29. septembra so neznanci ustrelili na ljubljanskih ulicah notarja Johana, vnetega gestapovca. - V začetku meseca oktobra so neznanci izvršili atentat na generala Rupnika. Vzroki so neznani. Ve se samo to, da je bil general Rupnik po polomu Jugoslavije teden dni v Zagrebu, pozneje v Celju, končno pa se je nastanil v Ljubljani. - 3. oktobra so v Ljubljani odprli Ljubljanski velesejem. 7. oktobra o pol osmih zvečer je pred vhodom v sejmische eksplodirala bomba, ki je razdejala celotno upravno poslopje velesejma. Na dan otvoritve velesejma so po naročilu italijanskih oblasti na vseh zidovih in v izložbah nalepili slike laškega kralja in cesarja kakor tudi slike Mussolinija. Že naslednjega dne pa so organi mestne policije, hišniki in uslužbenici mestne občine vse te slike odstranili. Zakaj? V zgodnjih jutranjih urah je vsak hišni lastnik prejel odlok mestne občine ljubljanske s podpisom mestnega direktorja, da je treba takoj slike odstraniti, ker da tako želi okupatorska vojna oblast. Ta odlok mestne občine je bil potvorjen, slike pa so izginile in se niso več pojavile. Vsi ti dogodki verno dokazujejo, da se naši Slovenci vztrajno in zelo brihtno borijo proti laškim vsiljivcem.

ITALIJANSKI ČASTNIKI DEZERTIRAJO Pri zadnjih operacijah v Libiji so angleške čete dobile v roke povelje poveljnika divizije "Brescia" s tole vsebino: "Predmet: Dezertiranja. Nekaj častnikov divizije "Brescia" je bilo prijavljenih vojnemu sodišču, ker so zbežali s položajev ne da bi za to imeli potrebna poveljstva. Beg že sam po sebi dovolj sramoten je sramoto še znatno povečal, ker je prijavo moral storiti sam poveljnik nemškega spedičijskega zbora. Posebno naglašam, da bo vsakdo na licu mesta ustreljen, kdor zapusti postojanko, ki mu je bila izročena v varstvo. Poveljniki oddelkov so odgovorni, da bodo vsi častniki obveščeni o tem povelju. Tudi podčastniki in vojniki morajo biti o vsebini obveščeni in posebno je potrebno raztolmačiti jim, da je ubeg največji vojaški zločin in da bo vsak ubežnik takoj ustreljen."

MITING LAHOV V ALEKSANDRIJI Pred nekaj dnevi so zborovali v Aleksandriji protifašisti in "svobodni Italijani". Obisk je bil kljub veliki reklami zelo majhen. Od približno 130 udeležencev je bilo dejansko komaj kakih 40 Italijanov. Vsi ostali so bili povabljeni oblasti in pripadniki drugih narodov. Glavni govornik, ki je svoj govor čital ni pravzaprav povedal nič novega, pač pa se opravičeval "materi Italiji", da njihovo delo ni nerodoljubno in da imajo najboljše namene. Znan laški temperament ni prišel prav nič od izraza, nasprotno zdelo se je kakor, da je vsa zadeva improvizrana iz zadrege. Glavni govornik je zopet brez sramu priznal, da je bilo samo ob sebi ujemno da so se Lahji po prvi svetovni vojni polastili tujega ozemlja in delov tujih narodnosti. Iz vsega je izzvenelo, da bi tudi njihova "nova Italija", če bi bilo količkaj mogoče, z vsem navdušenjem postopala na isti način. - Ponovno opozarjamo vse naše rojakinje in rojake, da se tega gibanja, ki ni naše, izogibajo, ker smo mi vsi po zaslugi Lahov prvi protifašisti in odločni bojovníki proti laški dominaciji v naših krajih. Edino pravo vodstvo Jugoslovancev iz Italije je Jugoslovanski Odbor iz Italije, ki zastopa življenske interese vseh naših ljudi in celotnega našega ozemlja, ki je danes še na žalost pod tujčvo peto.

V ITALIJI SO PREPOVEDALI VSE SEJME Prebivalci si tolmačijo prepoved vlade s tem, da je fašizem v stalnem strahu in da se boji vsakega zbiranja ljudi, ki bi se lahko sprevrglo v odkrite demonstracije.

UGANKARJEM V današnji številki smo morali zaradi pomanjkanja prostora izpustiti nekaj ugank. Po možnosti jih bomo priobčevali v naslednjih številkah. Tudi za rešitve ugank v teh številkah velja rok 20.3.t.l.

Sramotni oder izdajalcev lastnega rodu

(Nadaljevanje z druge strani)

VIDKUN QUISLING

Vidkun Quisling je vse svoje življenje živel na račun svoje domovine, ki jo je tako podlo izdal. Bil je generalštabni častnik norveške armade, vojni odposlanec v Rusiji, odpravnik poslov poslaništva na Finskem. Ko je bil v Moskvi, je prejel celo angleško odlikovanje. Ko se je vrnil v domovino je leta 1933 ustanovil neko vrsto fašizma, ki pa je kmalu propadel. V sedanji vojni je pripravil udar nemških hord na svojo domovino. Za plačilo so ga nemški razbojniki postavili na čelo vlade, ki jo sestavljajo sami izdajalci. Kralj Hakon ga je proglasil za veleizdajalca. V zgodovini izrodov človeške družbe ne bo pozabljen.

PIERRE LAVAL

Pierre Laval. Najbolj zasovražen človek na Francoskem se piše Pierre Laval. Zmeraj ni nosil bele kravate, kakor so ga slikali častnikarski fotografi. Bil je nekdanj zelo rdeč in kakor mnogo drugih, tako se je tudi on sčasoma "pobelil". Kot odvetnik je zaslutil, da se denar služi najlažje pri državnem koritu. Kmalu je postal predsednik francoske vlade. Laval je eden najspretnjših spletkarjev v zgodovini državnikov. Njegova zasluga je, da so splavale po vodi sankcije Društva narodov nasproti napadalcem Abe-sinije. On je najzvestejši podrepnik tretjega rajha - Pavel Colette ga je obstrelil.

ANTON MUSSERT

Anton Mussert je nizozemski kvisling, ki je bil visok državni uradnik in se danes bori proti državi, ki ga je plačevala. Je zagrizen sovražnik Judov, čeravno je judovskega porekla. Njegova žena, teška milijonarka je 18 let starejša od njega. Tudi kvisling je postal zaradi denarja. Z nemškim denarjem je naravnost vzorno organiziral peto kolono na Nizozemskem. Ustanovil je že nekaj let pred vojno nacistično stranko po nemških navodilih. Pri prvih volitvah je dobil 8% glasov, pri zadnjih pa komaj 4%. Anton Mussert je naveden pruski plačanec in njegova domovina bo z njim obračunala po nemških receptih.

GENERAL NEDIĆ

Nesrečna naša Jugoslavija ki so jo Nemci, Lahi, Madžari in Bolgari napadli in razdelili kakor Judje oblačila Kristusova, je rodila dva kvislinga: Pavelića na Hrvaškem in Nedića na Srbskem. Miljutin Nedić je človek, v katerem so Nemci našli svojega zaupnika. Kot vojni minister pod regentskim svetom je izkoristil svoj položaj, da izde svoje domovino. Žakaj je Nedić, ki je bil čestit človek, v katerem ni mogoče soditi danes. Eno pa je gotovo: Za vse gorje, ki danes vlada v nesrečni Srbiji, nosi polno odgovornost Miljutin Nedić. Pred nekaj tedni je Nj. Vel. Kralj Peter II odvel Miljutinu Nediću generalni čin.

ANTE PAVELIĆ

Zahrbtna in podla italijanska država je vso povojno dobo špekulirala, da pridobi nekega razbojnika, s katerim bi podminirala Jugoslavijo, najmočnejšo državo na evropskem jugu. Za svoje peklensko delo ni mogla najti niti enega poštenega Srba, Hrvata ali Slovenca. Dr. Maček, na katerega je vrgla zločinski pogled, jo je z vso odločnostjo zavrgel. Zato pa je sprejela kriminalno figuro Pavelića, ki je bil s kopico kaznjencev in poklicnih zločincev že davno v plačani laško - germanski službi. Z laškim denarjem je ta ubijalec organiziral umor blagopok. kralja Aleksandra. Pomoril je na stotisoče Jugoslovanov. Visel bo!

ION ANTONESCU

Romunski kralj Karol, ki je pripeljal nemške vandale v svojo državo, je izgubil med narodom sleherni ugled, zato jo je pravočasno popihal v Ameriko. Hitler ni mogel najti v Romuniji kvislinga po vzorcu Laval-a, Mussert-a, Pavelića ali pa Degrella, potem ko so v Romuniji temeljito počistili z železno gardo. Našel pa je generala Antonesca duševno in telesno bolehnega, zato pa zelo domišljavega. Tudi on je Nemcem izročil vsa bogastva Romunije in je danes zadnji sluga Hitlerja. Prebivalstvo je osrečil s šestimi brezmesnimi dnevi v tednu. Ruske stepe je pognojil s stotisoči romunske mladine.

LEON DEGRELLE

Belgijski kvisling je že davno pred sedanjo vojno poskušal v Belgiji uvajati nacistična in fašistovska zločinska načela. Med narodom ni imel sreče, ker so vsi belgijski domoljubi s prostodušnim zasmehom opazovali njegov politični program. Ker si je Degrelle med moškimi svetom polomil zobe, se je vrgel na ženski svet. Tu je uspeval v mnogo večji meri zaradi svojih kavalirskih lastnosti kakor pa zaradi idej svojega programa. V najtežji uri belgijske zgodovine je kvisling Degrelle na široko odprl vrata pruskim razbojnikom, s katerimi je že pred vojno vzdrževal najtesnejše stike. Belgijci bodo tudi z njim pometli.

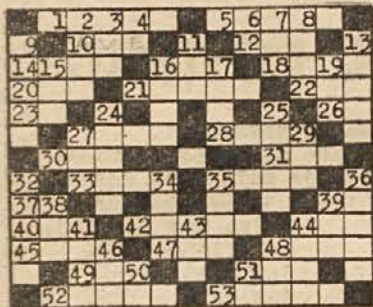
RACHID ALY KILANI

Iraški pustolovec Rašid Ali el Kilani se je hotel po vsej sili uvrstiti med Hitlerjeve hlapce. V Iraku je organiziral pred prihodom zavezniških čet peto kolono, za kar je prejel od Hitlerja milijonske nagrade. Narod je odklanjal z vso silo pruskim "prijateljstvo" in Rašid Ali el Kilani se ni ustrašil največjih zločinov, da bi državo izročil pruskim razbojnikom. Nemški poslanik v Ankari von Pappen je že pripravljaval kovčke, da prevzame v imenu firerja oblast v svoje roke. Nemške račune pa je prekrizala zavezniška akcija, ki je pognala novega kvislinga preko meje. Po vojni bo tudi ta izdajalec moral dati račune.

TRDI OREHI

Po želji naših fantov uvajamo z današnjim dnevom rubriko za zabavo ob dolgih urah. Rubriko urejujejo fantje sami in tudi "orehi" so njihov "pridelek". Prijatelj naših fantov, ki je zvedel za novo rubriko je bil tako navdušen, da je ponudil iz lastnih sredstev nagrade za najboljšega reševalca. Vsaka uganka dobi oceno po točkah. Kdor prvi doseže število 100 ima pravico do nagrade. Pravilne rešitve morajo biti v uredništvu "BAZOVICE" najkasneje 20.marca, v služaju večjega števila dobitnikov odloči žreb. Dobitek znaša 200 cigaret in steklenico viskija. Uganke bomo priobčevali vsak mesec enkrat. Takrat bomo objavili tudi pravilne rešitve in imena reševalcev, ki so pravilno uganili. Obilo sreče!

KRIŽALJKA (L.S.15 točk)

Vodoravno: 1.rastlina, 5.moško ime, 9.samoglasnik, 10.latinski pozdrav, 12.človeška potreba, 14.srbohrv. izraz za sedanjost, 18.srbohrv. naziv kraja, 20.človeški organ, 21.slaba lastnost, 22.potreba vojske, 26.nagovor, 27. plezalka, 28. ptica, 30. bivališče prvih ljudi, 31.ruska reka, 33.hišna priprava, 35.barva, 37.

vas pri Ljubljani, 40.stvar, ki smo jo veselili, 42.živalski proizvod, 44.pečenka, 45.skupni oče, 47.potreben predmet, 49.stvar za tekočino, 51.za na pot, 52.domača žival, 53.krstno ime.

Navpično: 2. moško ime, 3.žensko ime, 4.vzklík za konja, 6.vzklík, 7.spovedna zadeva, 8.gledališka potreba, 11.žensko ime, 13.gibanje, 15.rečeš mesto "še", 16.država na bližjem vzhodu, 17.česko ime, 19.kralj živali, 23.pritrdilni znak, 24.potrebna stvar pri vratih, 25. številka v srbohrvaščini, 27.otroško veselje, 29.šport, 31.čas, 32.obrtnik, 34.moško ime, 35.neprijetnost v solati, 36.čolnarska oprema, 38.plazilec, 39.ptica, 40.veselje, 41.vodna ptica, 43.zadžimba, 44.del posestva, 46.orožje, 48.domača žival, 50.vzklík za konja.

DOPOLNILNA UGANKA

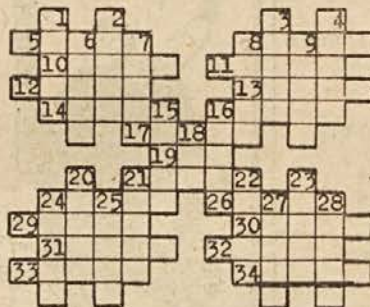
(L. Š.)
15 točk

1) PO...B	10) PET..	19) KI...VINA
2) VA..TI	11) RE...A	20) SLO...EC
3) PE...LIN	12) DO..OI	21) PAGLAV..
4) O...ITI	13) SVO...DA	22) ŠO..RI
5) NA...	14) HO..TI	23) SI...
6) ...TOVANI	15) ZA...JO	24) ...DOČNOST
7) ...INA	16) ZA...MUJE	25) S..K
8) PE..K	17) OD...LEČ	26) O...BNOST
9) ...CI	18) ...BER	27) PO...ITI

Vstavite na vsako s točkami zaznamovano mesto skupino črk, ki s tem dajo neko določeno besedo. Iz pravilno stavljjenih črkovnih skupin boste po vrstnem redu dobili štiri stavke, ki jih vsak Slovenec čita s spoštovanjem in ponosom.

KRIŽALJKA

(A.K.30 točk)

Vodoravno: 5.pesem, 8.zakrament, 10.revež, 11.jesensko delo, 12. roko-delec, 13. dan razprave, 14.slovenska gora v Italiji, 16.geološka tvorba, 17.pripadnik bivše ruske stranke, 19.bodeča stvar, 21.denar, 24.poroča, 26.mnogoparkljar, 29.jamec, 30.pokrivalo, 31.kem.element, 32.dalmatinski polotok, 33.kuščarica, 34.glas.

Navpično: 1.glasbeno orodje, 2.vrsta vina, 3.ang-leška kolonija, 4.breme, 6. sorodnik, 7.igra, 8.najvišja točka, 9.angel, 15.oblačilno blago, 16.rimsko oblastvo, 18.livada, 20.pesnik, 21.cerkveni dostojanstvenik, 22.popust, 23.samosilnik, 24.prenočevališče, 25.gonilo, 27.orodje, 28.vojak.

Mihael Zoženko Tuje navade

Nikoli nisem bil v tujini. Prav za prav bi torej skoraj ne imel kaj povedati, kako je tam. Tovariš Andrejev, ki se je nedavno vrnil domov, pa mi je pripovedoval tako čudne stvari, da si ne morem kaj, da vam jih ne napišem.

Najhujša stvar je seveda kapitalizem. Tujina je kar okužena z njim. Če nimaš denarja, ti ne pustijo dihati. Še, če se usekneš, moraš plačati bakren novčič. Pri tem rad priznam, da je tudi pri nas danes, denar važna zadeva. Kamor greš, moraš vtikati roko v žep. Ampak, kljub temu je pri nas ta stvar veliko bolj enostavna. N.pr., natakarkjem ni treba dajati napitnine. Nič se ti ne bo zgodilo, če mu ne rečeš niti pišni me v uho in greš. Natakark bo napravil sicer kisel obraz, ali pa ti bo prevrnil stolico ali dve, tako, da ti vsaj ena pade na nogo, toda to je tudi vse. Hujšega se ti ni treba bati. In če je natakark resen mož, ti niti stola ne bo prevrnil na nogo, pač pa bo malo zakašljajal ali pogodrnjal, ko boš capljajal mimo njega, da ti s prstom pokaže, kaj misli o tebi.

Toda v tujini lahko pride do neverjetnih zapletljajev, če ne daš napitnine. Moj prijatelj je potoval po Italiji. To je bilo takrat, ko je še živel M.Gorki. Želel ga je obiskati, ali nikdar ni prišel tako daleč. Na poti se je tako razjezil, da se je naravnost vrnil v Rusijo. In vsemu temu je bila kriva napitnina.

Ne vem, ali moj prijatelj ni bil posebno dobro založen z denarjem, ali pa vprašanje napitnine ni odgovorjalo njegovim načelom. Z eno besedo, napitnine ni dajal nikomer. Načeloma ni dajal napitnine niti natakarkjem, niti slugam, niti vratarjem. Zdelo se mu je, da je teh ljudi v tujini mnogo preveč. V naših hotelih sedi pri vhođu vratar, ki te niti ne pogleda niti ne nadleguje. Po navadi ga niti ne opazite, ker stalno zakriva obraz v časnik. Ali v tujini! Najmanj trideset ljudi se zakadi k vratom, da vam jih odpro.

Samo poskusite jim dati napitnino, jamčim vam, da se boste vrnili domov brez srajce.

In zato moj prijatelj ni dajal napitnine nikomer. Ko je prispel v prvi hotel, so ga zelo ljubeznjivo sprejeli. Ko je odhajal ni nikomer dal niti pol lire. Ko je v drugem mestu zopet prišel v hotel, so se vsi nekam čudno obnašali. Nihče mu ni pomagal sleči suknje in na vsako vprašanje so mu odgovarjali z vidno nevljudnostjo. Natakarkji so se obračali od njega, kadar je hotel nekaj naročiti. Na vsako stvar je moral čakati.

Mislil si je sam pri sebi: "Tukaj so strašno nevljudni" in preselil se je v drugi hotel. Toda tudi tam ni bilo boljše. Kmalu je opazil, da se osebje tu še slabše obnaša, kakor v prvem hotelu. Vse mogoče sitnosti in neprilike so mu delali in manjkalo je samo še, da ga kdo sklofuta. Kovčke so kar metali po stopnjicah, pri mizi so ga vedno zadnjega postregli; ko je zvonil ni bilo nikoli odgovora in kadar je nekoga kaj vprašal, so mu odgovorili suhoparno in nevljudno. Komaj je vzdržal dva dni. Strašno ozlovoljen je odpotoval v naslednje mesto. Tu bi ga bil vratar kmalu pobil na tla z vrati, tako strašno se mu je mudilo jih zapreti za njim. Dali so mu sobo nad kuhinjo, tako da so vsi slabi duhovi zastrupljali zrak. Pred sobo pa so natakarkji stalno delali tak trušč, da je moj prijatelj že po dveh dneh bil na robu živčnega zloma. Nič čudnega ni, da je opustil namero, da obišče svojega ruskega prijatelja in s prvim vlakom jo je pobral nazaj proti Rusiji.

V vlaklu je srečal tovariša, ki ga je poznal še iz šolskih klopi. Ta je več časa živel v Italiji in moj prijatelj mu je zaupal svoje težave.

"Vem, kaj je na stvari", mu je odgovoril tovariš. "Gotovo nisi dajal dovolj napitnine. Iz maščevanja so pa ti potem na kovček narisali minus. Takšna je navada v tej deželi. Tistim, ki dajejo zadostne napitnine narišejo plus, onim pa, ki dajo malo ali celo nič, pa minus".

Moj prijatelj je pogledal na kovček in v resnici je našel na svojem velikem kovčku v levem gornjem oglu tri debele minuse.

ČILIK NA PADOČLO

Evropa - Afrika Azija - Avstralija Trije pujski

Trije pujski so se zbrali, da bi ves svet požlampali. Prvi Dolfe petelinček, drugi duče Mussolinček. K njima mali je Japonček tud' pristavil mal' svoj lonček.

Prvo prase kmal' zavoha, da na Ruskem raste moka. Že 'krog Moskve glasno kruli. V Kremel krmižljavo buli. Al' tedaj ga medved kresne in kosti zrahlja mu presne

Drugo nič ni boljše prese vrag v Slovenijo ga nese. V Dalmaciji tud' riže, smrad povsod za njim se vije. Fant slovenski spred' ga mlati Lujo pa po zadnji plati!

Tretje prese tud' se klati in se s švabako avinjo brati. Ga žgečkajo 'merikanci en mal' tud' Avstralijanci. Kasno je zvonit' po toči, ali šiba že se moči!

Svinje tri naš svet zdaj futra strada kruha, nima putra! Mal' počakaj, dobri mož! Že se brusi klovčev nož! Že nam špine botra dela, to bo fina mortadela!

"HIMELHERGOTNAHAMOL - MOJE POTRPEŽLJIVOSTI BO KMALU KONEC"

Il passo romano

Al passo romano korakamo mi, pred nami pa duče naš glásno kriči: Biló nas nekda je milijonov devet, takó je vsaj trdil ta Ciano proklet!

Sedaj nas je manj, to gvišno drži, šestkrat stotisoč Anglež jih krmi. Petkrat stotisoč jih v morju leži; nekaj v Sibiriji tud' jih čepi!

Al passo romano korakamo mi, pred nami naš duče kisló se drži. Hrbet pred Hitlerjem udano krivi, za nami-GESTAPO revolver vihti!

PESEM BREZ BESED

